

KRYTYKA I BIBLIOGRAFIA.

J. Schaper. *Mosty żelazne.* II-gie wydanie zupełnie na nowo opracowane. Berlin, 1911. mk. 20. (Eiserne Brücken von G. Schaper).

Wydanie I-sze tego dzieła wyszło w r. 1908, drugie wydanie ukazało się już po 2 1/2 latach. Jest to dowodem, jak prędko rozkupiono książkę.

Treść dzieła obejmuje ustrój mostów żelaznych, blaszanych, kratowych, łukowych i wiszących. Drugie wydanie znacznie rozszerzone, zwłaszcza, o ile to tyczy się mostów wiszących i ustroju węzłów.

Z nowego wydania pozwolę sobie przytoczyć parę zdań lub ustępów. Przy obliczeniu belek blaszanych radzi autor odciągać tak dziury na nity pionowe jak i poziome w pasach, a w ścianie, oprócz tego, dziury na szereg nitów pionowy, bo nie da się uniknąć, że te nity przy połączeniach z poprzecznikami wpadną prawie w tę samą płaszczyznę. Ponieważ jednak nity poziome i pionowe w kątówkach zawsze się przestawia, zdaje mi się, że autor idzie za daleko.

W drugim wydaniu autor przyszedł nareszcie do przekonania, że wzór Eulera nie wystarcza do obliczenia prętów na wyboczenie. Autor podaje wzory Tetmajera.

Przy omawianiu dźwigarów łukowych, omawia autor obszernie też dźwigary sierpowate. Grubość dźwigara w kluczu jest najkorzystniejsza $\frac{l}{25}$, strzałka dolnego pasa $\frac{l}{7}$.

Przy omówieniu mostów wiszących, zwraca autor uwagę, że są one znacznie droższe dla rozpiętości u nas używanych. Stają się one tańsze od innych mostów dla dróg dopiero od 300 m, dla kolei od 600 m rozpiętości.

Dział, omawiający połączenie poprzecznic z belką główną, został znacznie rozszerzony, szeroko omawia też autor połączenie poprzecznic ze ścięgiem poziomym, stężającym łuk. Takie łączniki poziome przy mostach łukowych omawia autor szczegółowo.

Pilne przeczytanie dzieła polecić mogę wszystkim zawodowcom.

Dr. W. Frank. *Budowa żelazno-betonowa.* Stuttgart, 1911 (Eisenbetonbau von dr. Ing. W. Frank), str. 240, rys. 101.

Z pomiędzy wielu podręczników niemieckich do budowy żelazno-betonowych, wyróżnia się mały podręcznik Franka, inspektora budowy w ministerium w Stuttgardzie, nadzwyczaj korzystnie. Zwięźle a zrozumiale przedstawia autor zasady obliczenia budowy żelazno-betonowych, podając tu tylko to, co dla inżyniera budowy potrzebne, podając to wszystko według stanu obecnego nauki, ułatwiając obliczenie tablicami.

Osobny rozdział poświęca autor wynikom doświadczeń, aby czytelnik lepiej zrozumiał zasady rachunku. 27 dobrze opracowanych przykładów wprowadzają czytelnika w tok obliczeń.

Dr. M. Thullie.

Z TOWARZYSTW TECHNICZNYCH.

Stowarzyszenie Techników w Warszawie. *Sprawozdanie z posiedzenia technicznego w d. 26 maja r. b.*

Zapowiedziany odczyt p. Jakubowskiego, z powodu nieprzybycia prelegenta, został odłożony, natomiast inż. K. Obrębowicz wygłosił pogadankę

O nowych urządzeniach ogrzewań wodnych.

Ponieważ treść odczytu będzie wkrótce opisana przez prelegenta w *Przeglądzie Technicznym*, przeto nie podajemy jej na tem miejscu.

Posiedzenia techniczne przerwane zostały na czas wakacyjny.

Tow. Naukowe Warszawskie. Na posiedzeniu Komisji antropologicznej przy Wydziale II-m, odbytem w dniu 13 b. m., odczytana została praca p. Stefana Sterlinga, p. t. „Wskazówki do badań nad dziedzicznością cech psychicznych“, mająca wejść do „Instrukcji do badań antropologicznych i etnograficznych“, opracowywanej w łonie Komisji. Następnie przewodniczący p. E. Majewski zakomunikował o rozpoczęciu układania skorygowanego

cznego do treści 19-u tomów „Wisły“. Praca ta powierzona została p. Stefanowi Ehrenkreutzowi.

Fr. P.

Z Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Zebranie wydziału techników Tow. Przyjaciół Nauk w d. 23 z. m., w sali posiedzeń przy ul. Wiktoryi, zagał wiceprezes p. St. Rzepecki.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania, wygłosił p. K. Koehler odczyt: „O najnowszych maszynach do uprawy roli“.

Następnie referował p. St. Domagalski „O świetle Moora“, a p. St. Rzepecki „O zastosowaniu maszyn w budownictwie“. Tak nad odczytami jak i nad referatami wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja, w której udział brali prawie wszyscy obecni.

Delegatem sekcji technicznej do delegacji architektów polskich wybrano p. K. Rucińskiego.

Celem zorganizowania wycieczki naukowej wybrano komisję, składającą się z pp.: Witolda Hedingera, St. Domagalskiego i Wacława Leitgebra, która ma się sprawą tą zająć.

W końcu przyjęto jako nowego członka inż. St. Duchowskiego z Poznania.

KRONIKA BIEŻĄCA.

Instalacje wodne w Czechach. Budowa tam na rzekach podjęta została prawie wyłącznie przez osoby i instytucje prywatne, które nie otrzymywały przytem żadnych zasiłków ze strony rządu centralnego i krajowego. Jedynie 4 tamy zostały zbudowane przez władze samorządowe, otrzymujące zapomogę państwową w stosunku 60% kosztów instalacyjnych. Instalacje wzmiankowane przedstawiają się w sposób następujący:

Rzeka	Elba	Elba	Chrudimka	Dubrawa
Miejscowość	König-reid	Kasse-banden	Hammer	Parizow
Powierzchnia opadowa w km ²	517	58	56	209
Objętość zbiornika w tys. m ³	9090	3385	2300	1700
Długość tamy murowanej w m	224	150	200	—
Wysokość muru w m	41,4	34,4	12,2	24
Koszta budowy w tys. koron .	4715	3185	735	1460

Z robót zaprojektowanych największe będą: tamy na rz. Aupa, o objętości 3 i 8,7 mil. m³, przy wysokości muru 43 i 27 m, oraz tama na Suzawie, o objętości 10 do 12 mil. m³.

Robót prywatnych wykonano dotychczas 8; największe z nich należą do „Towarzystwa robót wodnych“ w Reichenbergu. Tama

na Czarnej Nisie posiada mur 28 m wysokości i 340 m długości i zatrzymuje 2 mil. m³ wody; roboty wykonane w r. 1902—1906 kosztowały 1760 tys. kor. Roboty na Nisie gablonckiej kosztowały milion kor.; wykonane zostały w r. 1906—1908. Obejmują one tamę 420 m długości i 20 m wysokości, oraz zbiornik wody 2,7 mil. m³ objętości.

hm.

Malowanie wyrobów betonowych farbą olejną. Malowanie betonu farbą olejną jest nietrwale, ponieważ znajdujący się w cemencie tlenek wapnia (Aetzkalk) niszczy farbę olejną. Działanie tlenku wapnia można zubożyć zapomocą siarczanu cynku, zmywając pomalowany beton rozczynem ostatniego. Wytwarzający się przytem gips i tlenek cynku nie oddziaływają na farbę olejną.

Zamiast siarczanu cynku, używa się także 2,5% rozczyn węglanu amonu, który, reagując na tlenek wapnia, wytwarza obojętny węglan wapnia i ułatwiający się amoniak.

Siarczan magnezu również może być używany w tym celu z dobrym skutkiem.

k. k.

Wycofanie z obiegu wagonów o pojemności 610 pudów. Zarząd dróg żelaznych ministerium komunikacji polecił drogom żelaznym skarbowym wycofanie od d. 14 maja r. 1911 wagonów o pojemności 610 pud. z obiegu w komunikacji bezpośredniej; pominięte wozy mogą być używane tylko w komunikacji wewnętrznej każdej drogi żelaznej do przewożenia ładunków własnych. W komunikacji bezpośredniej mogą być używane tylko wozy o pojemności 750 i 900 pud.